

A belügyminisztérium budapesti főosztályának Engels téri modern épülete, a főkapitányság bejárata előtt autók sorakoznak. Fent, a kultúrteremben rendőrök és nyomozók gyülekeznek. Csütörtök van, délután három óra. Eligazítás következik.

Ellenőrzésre mennek. Azelőtt »razziának« hívták az ilyesfajta rendőri akciót, most a szelidebb-komolyabb »ellenőrzés« a hivatalos neve. Az elmúlt években nemcsak a »razia« szót kezdtük elfelejteni, de amióta a rendszeres ellenőrzés hiányzott, hány, de hány helyen vert tanyát az alvilág, a bűnözők, a munkakerülők társadalma, kültelki italboltokban és körúti, belvárosi vendéglőkben! Biztonságoan érezték magukat.

Mostanában azonban már vége az alvilág vélt nyugalmanak: a hírhejt helyeken egyre-másra tartják az ellenőrzéseket, igazoltatják és vizsgálják be a rendőrségre a közveszélyes munkakerülőket, a bűnügyi és a szerelmi alvilág alakjait. A rendőrség fokozott, szervezett támadást indított a bűnözők ellen a közbiztonság megszilárdítására és kemény az elhatározása, hogy kifüsti a bűnbarlangokat. Ezt érzi már az alvilág is és ha az elmúlt hetekben sokszor írtunk a közbiztonság nyugtalanságáról a közbiztonsági állapotok miatt — hadd adjunk hírt arról, hogy ma már nagy a nyugtalanság s egyre nagyobb lesz az alvilágban. Persze, minél jobban félnek a bűnözők, annál nyugodtabbak a becsületes emberek...

Ezen a napon például már korán reggel kezdődtek az ellenőrzések. Az első ellenőrzés színhelye a Baross téri Fehér Ötör-vendéglő volt, azután délután egy Kun utcai italbolt következett. Az első helyen nyolc, a másodikban 16 előállítás történt.

A rendőrök és nyomozók autókarakánja ezúttal a Marx téri Népbüfé felé vezet, amelyet Ilkovicz néven ismer még ma is inkább a közönség. A karaván végén csukott kocsi: a rabszállító autó. Vajjon lesz-e és hány utasa visszafelé? A menetet vezető rendőrszázados kezében tér-

kép, erre rajzolták be az előbb, hogy melyik bejáratához, átjáróhoz kell rendőrt állítani. Megállunk a Jókai utca sarkán, néhány pillanat múlva a félkör alakú épület minden ajtajában rendőr tartóztatta fel a bemenni, vagy távozni akarókat. A nyomozók pedig sorrajárják az asztalokat és a söntést. Igazoltatnak.

Munkakerülők és csavargók a kocsmában

A kiszolgálás szünetel. Vajjon örül-e ennek a szünetnek az üzletvezető, mit szólnak hozzá a pincérek? Egyelőre némán figyelnek. Csendesednek a vendégek is, pedig hiába van koradélután, tele vendéggel a söntés, tántorgó alakok egyegy pult mellett, a vörös teremben pedig üldögélő emberek. A nyomozók mindenkihez odalépnek, a személyi igazolványt kérik és a munkaadói igazolványt. Arra kíváncsiak, hogy dolgozik-e valaki és van-e bejelentett lakása. Ha már több hónapja nem dolgozik, akkor vajjon miből él? És ha nincs bejelentett lakása, miért bükkál? Ezek ugyanis az első ismertető jelei a csavargó alvilági alakoknak, közveszélyes munkakerülőknak.

Ügylátszik, akad belőlük szépszámmal az Ilkoviczban. Innen is, onnan is kiemelnek egy férfit vagy nőt a nyomozók s rendőrrel a rabkocsi felé kísértetik. A tolonckocsiba ke-

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Magyar Pál

Cím:

Rendőri ellenőrző körúton Budapesten

Forrás:

Magyar Hírlap

1954. XI. 21.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy:

357. 74

Hely:

Idő:

1954

Személy:

Helyszám:

rül például a jászberényi születésű, 33 éves Nagy Sándor. Másfél hónapja nem dolgozik, de akkor is csak egy napra állt munkába az RM temperaöntőjébe. Eppen annyi időre, hogy »vételezzen« egy ingyen munkaruhát és bakancsot, amit azóta is hord. Augusztus 31 óta nincs is bejelentett lakása. Közveszélyes munkakerülés és sikkasztás címen indul meg elene az eljárás.

Ahogy a nyomozók asztalról asztalra haladnak és a büfepultoknál is szép rendben »fésülük« végig a terepet, az eddig csendben figyelő pincérek is meg-megmozdulnak. Régen találkoztak igazoltató detektívekkel, de most már tudják, hogy kik azok, akiket itt keresnek. És oda-odaintenek egy-egy asztalhoz: nézzék csak meg

jobban! Hetek óta mindig itt ül, mindig tele van pénzzel, pedig nem dolgozik. Hátha ez is »markecoló«.

Ez a lefordíthatatlan szó egy elterjedt, speciális lopásfélét jelent. A »markecoló« beül valamelyik vendéglőbe és figyeli, hogy ki kezd inni, kinél van több pénz. Aztán odaül mellé, »barátkozni« kezd vele, itatja — és a végén egy barátságos ölelés közben, esetleg még ott az asztalnál, vagy később valahol, az utcán, mozipáholyban, vagy a lakásán kilopja a pénztárcáját. Alvilági férfiak és az erkölcsrendészet-

ről ismert nők számtalan itálos embert fosztanak így ki és bizony nem is mindegyik mer feljelentést tenni. Gyakran ilyen áldozatok mondják másnap, hogy leütötték őket az utcán. Különösen, ha nő férfi az áldozat és nő a tolvaj...

Mindössze félóráig tart az igazoltatás és a végén huszon-négy gyanús személy kerül a rabkocsira. Részletesebb igazoltatásra odabent a rendőrségen kerül sor.

Erkölcserendészet

A bűnözők elleni fokozott támadás egyik célja, hogy ne hagyjon nyugtot az alvilágnak. Estére már újabb ellenőrzés következik, ezúttal a Lenin körúti »Nyugat«-étteremben, amelyet szintén régebben nevén, mint Westend-et emlegetnek. Itt már más a kép, mint délután a Marx téren. Zene szól, a galérián táncolnak, zsúfoltság van, a levegőt szinte vágni lehet s a zaj eleinte fülsértő. Csak amikor kiderül, hogy minden ajtóban rendőr áll s az igazoltatást nem kerüli el senki, lesz hirtelen csend és szesztől kipirult arcok, nyugtalan tekintetek kísérik az igazoltatokat. Ez a hely főleg kétes — vagy nem is kétes — nőkkel és varátaikkal van tele. Szakértő szemmel kiválogatva, nyugodt lelkiismerettel meg lehetne innen tölteni a rabkocsit. Mégis alig viszünk magunkkal valakit. A papírok

csodálatosan rendben vannak. Hiába virágozik szemmeláthatóan a prostitúció lápvirága, a nők legnagyobb része tud valami munkát igazolni. Amikor egyet mégis kiemelnek közülük, azt sajnálkozó vigyorgással kísérik. Az ittmaradók nyugodtak. Havonta egy-két napra elmennek valahova dolgozni, megszerzik a papírt és aztán tovább úzik eredeti foglalkozásukat.

Mondjuk ki nyíltan, hogy a prostitúció kérdése ma megoldatlan Budapesten, ugyanígy a közveszélyes munkakerülők, feltehetően bűnözősből élő férfiak ügye. Az amnesztiát, az internálások feloldását nem kísérte a törvényesség szellemében új jogszabály, ami lehetővé tenné ellenük a megfelelő szigorú eljárást. Ha sikerül is elfogni egy-egy munkakerülőt, vagy prostituáltat — büntetésük túlságosan enyhe. Első esetben kihágásért emelnek csak vádat, annak csekély a büntetése; a 100 forintos bírságok nincsenek elriasztó hatással. Harmadszorra lesz a munkakerülés büntett, háromhónapi börtönnel. Ha a munkakerülő magát és családját »erkölcsi romlásnak teszi ki«, hathónapi börtönt lehet kiszabni — ezt azonban nehezen mondja ki ügyészség is, bíróság is, ezért sokszor előfordul, hogy egy-egy nőt be-

visznek és két nap múlva már újra ott találják valamelyik kocsmában.

Ez nemcsak súlyos erkölcsi kérdés, hanem a közegészségügy veszedelme is. November elején, amikor az ellenőrzések megszorodtak, a rendőrség hat nap alatt 166 gyanús nőt állított elő. Többnyire régi ismerősöket... A 163-ból 82 fertőző beteg volt! Mindenképpen ideje, hogy szigorúbb jogszabályok rendezzék a prostitúció kérdését és irtsák, amennyire csak lehet, az alvilágnak ezt a tevékenységét.

A Nyugat-étteremben kérekeül: a többi között egy körözött tolvaj is, a 22 éves Szöllösi Irén, aki a Népszínház-utcában lopott el egy ismerősétől különböző ékszerket. Ot utassal indul a rabkocsi tovább: éjjelre a Baross téri Lokomotív vendéglőig igazolatták. Itt találják például az 51 éves Penész István, aki augusztus 3-án dolgozott utoljára, lakása sincs és csavargásért már régebben is büntetve volt. Itt kerül kézre az 54 éves Borbély Imre is, akinek a tanult mestersége is borbély lenne, de munka helyett mindig kocsmában tölti az idejét és hónapok óta nincs bejelentett lakása.

Személyi igazolvány, bejelentés

A pályaudvar melletti kocsmában különös gondal kell vizsgálni a személyi igazol-

ványt, a lakásbejelentést. Aki éppen vidékről érkezett, esetleg azért nincs még személyi igazolványa, mert még nem mindenütt osztották ki. De sok baj van a budapestiek, helybeliek igazolványával is!

Régen elmúlt a határidő, letele a türelmi idő is és aki máig gondatlanságból nem váltotta ki a személyi igazolványt, azt bizony felelősségre vonják, megbüntetik. Eppen elég »ideiglenes« lakos él Budapesten: 200.000 körül van a számuk és állandóan újabb ezrekkel növekszik. Ők is rendkívül súlyosbítták a lakáshelyzetet, közlekedést, élelmezést. De nemcsak ideiglenes lakók vannak, hanem be-

jelentetlenség is akadnak szép számmal. Van köztük jóhiszemű, de hanyag ember is, a rendőrség feltevése szerint azonban a többségnek megvan a komoly oka arra, hogy nem meri bejelenteni magát. Éppen ezért szigorúbban fogják ellenőrizni a lakóházakban is, hogy mindenki be legyen jelentve, meglegyen a személyi igazolványa és szerepeljen a lakók könyvében.

Az igazoltatásoknál kiderül, hogy a személyi igazolvány mellett ma még — sajnos — szükség van a külön munkaadói igazolványra is. Hiába van ugyanis rá rendelet, a munkaadók nem vigyáznak, hogy a személyi igazolványba is bevezessék, amikor valaki kilép a munkából. Csak a személyi igazolvány kijavítása után kellene kiadni a munkakönyvet, egyszeriben feleslegessé válna a vállalati igazolvány!

Éjjel egy óra tájban ér véget az igazoltatás a Lokomotívban. Visszatérőben néhány percre útbaejtjük az egyik leghírhedtebb éjszakai lebujt, az Akácfa utcai »Három huszár«-t. Alig találunk vendéget. Igaz, ide inkább hajnal tájt térnek be a garázda elemek. De a héten már kétszer járt itt a rendőrség — ma talán kevesebb, de rendesebb lesz a vendég. Itt is, máshol is.

Magyar Pál